

ZJIŠŤOVÁNÍ A ZNEŠKODŇOVÁNÍ stanovišť ROZNĚTU JADERNÝCH MIN

Jaderné miny zavedené v současné době v americké armádě jsou určeny k zřizování jaderných nebo kombinovaných minových zátarasů. Po jejich odpálení vznikají rozsáhlá pásma radioaktivního zamoření, pásma nálevek a lesních závalů, která jsou velmi vážnou překážkou pro činnost našich útvarů a svazků a plnění jejich úkolů.

Použití jaderných min umožňuje dosáhnout větší účinnosti terénních překážek, vytvořit záplavy a usměrnit činnost útočících svazků na určité směry, nahromadit větší síly v malém prostoru, zastavit je, zadržet nebo ztížit jejich postup. Tím může protivník vážně narušit bojovou činnost našich útvarů a svazků a plnění jejich úkolů.

Ničením jaderných min jsme se již ve vojenských odborných časopisech zabývali doposud však jsme věnovali malou

pozornost zneškodňování samostatných stanovišť roznětu jaderných min. Stanoviště roznětu ovládá kombinovanými způsoby určitý počet jaderných min. Vyřazením tohoto stanoviště můžeme aspoň na určitou dobu ochromit činnost několika jaderných min, jakož i zabránit jejich odpálení na větším prostoru a tak vytvořit podmínky pro rychlou činnost odřadu pro zneškodňování jaderných min a vlastním vojskům.

Stanoviště roznětu je vhodné vyřadit ještě před činností odřadu pro zneškodňování jaderných min, abychom zabránili případnému odpálení jaderných min. Bude to však velmi obtížné vzhledem k druhům odpalovacích zařízení jaderných min, kdy stanoviště roznětu nezjistíme. Pak hlavní tíhu ve vyhledávání a ničení jaderných min ponese odřad pro zneškodňování jaderných min.

Rozmístění a ochrana stanoviště jaderných min

K odpálení několika jaderných min se zřizuje **stanoviště roznětu**.

V pásmu krytu státní hranice při hustotě jaderného minového pásu 0,5 až 1 jaderná mina na 1 km fronty lze předpokládat rozmístění stanovišť roznětu jaderných min podél fronty od sebe na vzdálenost 3 až 6 km a při hloubce jaderného pásu 10 až 13 km můžeme počítat s jednou, maximálně dvěma čarami stanovišť rozmístěnými do hloubky nebo aspoň s jednou čarou záložních stanovišť v hloubce jaderného minového zátarasu. Další stanoviště roznětu lze předpokládat

v hloubce nepřátelského území k odpálení uzlů jaderných zátarasů a jednotlivě položených jaderných min.

V manévrové obraně bude příprava jaderných zátarasů odpovídat podmínkám konkrétního boje a možnostem jejich použití, jakož i množství jaderných min, které bude mít nepřátelský svazek k dispozici. Tak např. použije-li divize včetně brigád přidělený počet jaderných min a vezmeme-li do počtu i zatarasovací možnosti armádního sboru, může být v pásmu činnosti divize až 15 jaderných min různé ráže. Tyto jaderné miny mohou ovládat 3

až 4 stanoviště roznětu. Stanoviště roznětu může ovládat více jaderných min — zpravidla 3—4. Přitom jedno až tři stanoviště roznětu mohou být podřízeny veliteli divize a jedno až dvě veliteli armádního sboru.

Stanoviště roznětu umísťují na vzdálenost 8 až 16 km od zapuštěných jaderných min do hloubky. V případě použití kabelových vodičů k odpálení jaderných min, bude stanoviště roznětu do 8 km. Při použití rádiového signálu k odpálení jaderných min může být stanoviště roznětu umístěno až 16 km od jaderných min. Z jednoho stanoviště se odpalují jaderné miny buď současně nebo s časovými intervaly.

Stanoviště roznětu bude do terénu umístěno tak, aby byly využity přirozené krycí a maskovací vlastnosti terénu, zvláště proti účinkům jaderných zbraní a pozorování ze vzduchu. Lze předpokládat, že na stanovištích budou vybudovány kryty, okopy a že budou zamaskovány. Počítáme, že stanoviště budou mít stálou pohotovost a že budou střežena.

Stanoviště roznětu bude mít tyto prvky:

- místo velitele stanoviště roznětu,
- několik (2—4) roznětových hlídek,
- místo nebo úkryt (úkryty) k odpočinku,

Zjišťování stanovišť roznětu

Zjišťování stanovišť roznětu bude probíhat současně se zjišťováním všech příznaků příprav použití jaderných min. Toto bude mít v průzkumové dokumentaci zpravodajské oddělení všech štábů.

Již v míru zaměříme pozornost na odhalení příprav a budování studní pro jaderné miny, a to aspoň na získání hrubých poznatků, které by daly podklady k vyhodnocení míst, vhodných k zařazení stanovišť roznětu jaderných min pro první okamžiky zahájení války.

K těmto podkladům počítáme:

- znalost a stále dopřeshňování příprav k rychlému zřízení jaderných zátarasů pro první okamžiky zahájení války,
- dobrou znalost charakteristiky terénu do hloubky 30—40 km od předního okraje jaderných zátarasů,
- neustálé sledování a znalost dislokace divizních a sborových ženijních útvarů, zvláště amerických speciálních ženijních útvarů určených pro zřizování jaderných zátarasů.

Vyhodnocené pravděpodobné prostory rozmístění stanovišť roznětu musíme

- prostor rozmístění vozidel,
- rozmístění jednotky ochrany.

Velitelem stanoviště roznětu a jeho ochrany bývá zpravidla velitel vševojskové jednotky. Jemu podléhají specialisté, kteří vytvářejí roznětové hlídky k odpálení jaderných min. Prostor rozmístění vozidel bude ve vhodném místě z hlediska ochrany proti ZHN a budou zde jen nejnужnější vozidla.

Rozkaz k odpálení jaderné miny dává velitel divize. Spojení bude mít k veliteli stanoviště roznětu a ten k roznětovým hlídkám a k jednotce ochrany.

Stanoviště roznětu zajišťuje jednotka ochrany v síle čtyř. K přímému zajištění používají dvojice a skupiny vojáků rozmístěné do 100 m od hlídek roznětu, případně hlídkování dvojic na přístupových cestách k hlídkám roznětu. Další okruh zajištění mohou tvořit menší skupiny pevně umístěné do terénu na pravděpodobných přístupech ke stanovišti roznětu. Postavení zajišťovacích prvků musí umožňovat dobrý výhled a výstřel na větší vzdálenost. Lze předpokládat, že zajišťovací jednotka bude mít převážně k boji jen své organické zbraně. Na výhodných směrech přístupu k roznětovým hlídkám lze předpokládat zřízení klasických minových polí a pohyb hlídek v mezerách nebo i před jednotkou ochrany.

upřesňovat zvláště se vzrůstajícím nebezpečím války a případným zahájením ženijních prací na jaderných zátarasech (kladení jaderných min do studní, kladení kabelů apod.), jakož i zahájením přesunu vojsk k hranici, zvláště speciálních ženijních odřadů pro kladení jaderných min. Určité poznatky také mohou poskytnout získané zprávy o cvičeních protivníkových vojsk, zvláště zámysl použití jaderných min a ZHN.

Průzkum jaderných zátarasů organizuje vševojskový velitel (štáb). I když se na průzkumu budou podílet všechny druhy vojsk, hlavní těžiště průzkumu jaderných zátarasů bude na zpravodajském, ženijním a operačním oddělení. Náčelníci těchto oddělení budou hlavními činiteli, kteří budou podle pokynů velitele a náčelníka štábu organizovat průzkum jaderných min i stanovišť roznětu a jejich zneškodňování.

Činnost bude spočívat:

a) před rozhodnutím velitele

- v získání podkladů o pravděpodobném použití jaderných zátarasů,

— ve vyhodnocení prostorů a objektů, kde je použití jaderných zátarasů pravděpodobné,

— ve vyhodnocení prostorů (míst) stanovišť roznětu,

— ve zhodnocení možnosti nepřítelů vzhledem k času, množství sil a prostředků z hlediska použití jaderných min a stanovišť roznětu,

— v návrhu veliteli na opatření pro průzkum jaderných min a stanovišť roznětu a jejich zneškodnění;

b) v průběhu bojové činnosti

— v organizaci průzkumu předpokládaných nebo vyhodnocených prostorů použití jaderných min, jaderných zátarasů a stanovišť roznětu,

— v upřesňování stanovišť roznětu podle získaných zpráv,

— v zjišťování činnosti nepřítelů v prostorách stanovišť roznětu,

poru) a rádiový průzkum speciálních rádiových stanic protivníka do hloubky až 40 km od čáry dotyku. Rádiový průzkum může zaměřit a určit prostor stanoviště roznětu na velmi malé ploše,

— **vzdušný průzkum** — zvláště cenné budou letecké snímky, které mohou prozradit umístění stanoviště roznětu. Zachycené příznaky nepřátelské jednotky na leteckém snímku bude však nesnadné klasifikovat co do druhu a funkce, jakož i účelu. Zpravidla dostaneme zprávu, že v určitém prostoru se nachází jednotka o určité síle nebo byl zjištěn její pohyb. Náčelník průzkumu se bude muset rozhodnout na základě zpráv vzdušného průzkumu a již získaných poznatků jakou pozornost tomuto místu věnovat svými průzkumnými orgány.

V útočném pásmu divize může nepřítel zředit tento počet stanovišť roznětu:

Šířka útočného pásma divize	Hustota JM/km fronty	Celkový počet JM v útoč. pásmu	Počet stanovišť roznětu
20 km	0,2	4	1 *)
	0,3	6	1
	0,5	10	1—3 **)
	1	20	3—6
30 km	0,2	6	1—2 *)
	0,3	9	1—2
	0,5	15	2—5 **)
	1	30	5—10

*) v horském terénu,

**) v silně členitém terénu.

— v organizaci ničení stanovišť roznětu a zneškodňování jaderných min.

Stanoviště roznětu mohou zjišťovat tyto orgány průzkumu:

— **agenturní průzkum** — tento způsob uplatníme více v době přípravy k válce a za války v hloubce nepřátelského území, zvláště při přípravě důležitých objektů ke zničení, uzlů zátarasů, ničení objektů na komunikacích, položení jednotlivých jaderných min apod.,

— **průzkumné orgány vševojskového průzkumu** — budou to BPzH praporů 1. sledu, PzS pluků a divize 1. sledu, SHPz divizí, armád a frontu,

— **speciální průzkum druhů vojsk** — zvláštní význam má ženijní průzkum (ŽPzH vysílané od divizního ženijního pra-

V útočném pásmu divize může působit asi 6 BPzH praporů 1. sledu, 3 i více PzS pluků 1. sledu, 5 i více PzS divize 1. sledu, celkem 14 i více průzkumných orgánů divize 1. sledu. Tento počet může být ještě zvýšen při zasazení praporů a pluků 2. sledu o jejich průzkumné orgány. Průzkumné orgány divize 1. sledu pokryjí hloubku až do 80 km na území protivníka.

BPzH praporů vysíláme do hloubky 10 km, mohou proto ojediněle narazit na stanoviště roznětu jaderných min, které bude připraveno k odpálení určitého druhu jaderného zátarasu. PzS pluků vysílané do hloubky 50 km budou mít více možností jednak zjišťovat již připravená a zaujatá stanoviště roznětu k odpálení jaderných zátarasů anebo zjišťovat jejich za-

ujímání. PzS divize vyslané do hloubky 80 km budou svoji pozornost zaměřovat na přípravu, zaujímání stanovišť roznětu, pohyb speciálních odřadů pro kladení jaderných min, dokončování prací při ukládání jaderných min, prostory armádních zásobovacích míst, skladů apod.

Porovnáme-li počet hlavních stanovišť roznětu s počtem průzkumných orgánů divize 1. sledu, zjistíme, že na zjištění jednoho stanoviště roznětu může (při největším počtu stanovišť roznětu) nasadit 1,4 průzkumných orgánů a při menším počtu stanovišť roznětu ještě více. Stanoviště roznětu jaderných min by měl zjistit běžný počet průzkumných orgánů praporů, pluků a divize a že tento počet na zjišťování stanovišť roznětu postačí. Tento počet průzkumných orgánů divize 1. sledu nebude však schopný zjišťovat všechna místa uložení jaderných min v útočném pásmu divize, neboť na to svými silami nestačí.

Hlavní způsoby průzkumu a zjišťování stanovišť roznětu budou:

- BPZh pozorováním a bojovou činností,

- PzS pluků a divizí hlavně pozorováním, výsledkem zajatců a v menší míře bojovou činností. Při ničení stanovišť roznětu se průzkumné orgány bojové činnosti nevyhnou. Tato bude na začátku sloužit k upřesnění síly a složení zjištění a poz-

ději použije palebné síly k zničení stanovišť roznětu.

Charakteristické příznaky přítomnosti stanovišť roznětu budou

- pohyb jednotlivých vojáků (případně vozidel) v prostoru roznětu,
- přítomnost ženistů speciální jednotky pro kladení jaderných min,
- dílčí zákopy a okopy obsazené jednotky ochrany,
- zřízení pozorovacích stanovišť v mezerách mezi okopy,
- hlídování nepřítelů v určitých úsecích mezi postavením jednotky ochrany,
- stopy budování minových polí, drátěné zátarasy,
- dominantní výšina, částečně zalesněná, vhodné místo pro stanoviště roznětu,
- natažené speciální kabely (na podpěrách nebo na zemi) vedoucí k stanovišti roznětu,
- rádiové stanice jednotlivých roznětových hlídek.

Stanoviště roznětu nebude nijak nápadné a nebude lehké je odlišit od jiných prvků nepřátelské sestavy. Proto velitel průzkumné jednotky musí nejprve organizovat pozorování a propátrávání podezřelých míst, osobně se přesvědčit o kvalitě získaných zpráv od pozorovatelů a pátráčů a v případě zjištění stanovišť roznětu podat hlášení veliteli, který průzkum vyslal a rozhodnout se k další činnosti.

Zneškodňování stanovišť roznětu

Po zjištění stanovišť roznětu musíme je zneškodnit v co nejkratší době. Zneškodnění značně ovlivní rychlost vytvoření pásma sníženého nebezpečí v jaderném zátarasu. Zneškodněním vyřídíme ty řízené jaderné miny, které toto stanoviště roznětu ovládá. Miny ovládané rádiovým signálem budou pravděpodobně vyřazeny dočasně, neboť nepřítel se pokusí zorganizovat náhradní systém jejich ovládnutí. Miny ovládané po linkových pojítkách budou vyřazeny trvale. Na zneškodňování stanovišť roznětu musí bezprostředně navazovat rychlá a rozhodná činnost jednotek ku zneškodňování jaderných min.

Nejvýhodnější je zničit stanoviště roznětu. Zničit stanoviště může

- pozemní jednotka,
- palebný přepad dalekonosného dělostřelectva,
- údery letectva,
- jaderný úder.

Pozemní jednotka se skrytě přiblíží ke stanovišti roznětu (případně po jeho

upřesnění v terénu), s překvapením je napadne a zničí.

Ničit stanoviště mohou všechny průzkumné orgány, které svoji silou a složením budou schopné tento úkol splnit. Budou to zejména PzS pluků a divizí v síle čety a roty. PzS pluků v síle motostřelecké nebo tankové čety vzhledem k velikosti jednotky ochrany stanovišť roznětu budou přikročovat k jeho ničení za výhodných podmínek terénu, povětrnostních podmínek, snížené viditelnosti, které umožní jejich skryté přiblížení a překvapivé zničení stanovišť roznětu. PzS divize vzhledem k tomu, že vysílá PzH, musí se nejprve soustředit v určitém prostoru a potom přikročit k ničení stanovišť roznětu.

V některých případech se zúčastní ničení i jednotky předsunutého odřadu, kterým se podaří proniknout do hloubky jaderných zátarasů a dostanou-li se do značné blízkosti stanovišť roznětu.

Není-li dostatek údajů o poloze stanovišť roznětu, je nejspolehlivějším pro-

středkem padákový nebo vrtulníkový výsadek, který si na základě přibližných údajů upřesní polohu stanoviště roznětu a pak je zničí. Tento způsob je neúčinnější a budeme jej nejčastěji používat na nejdůležitějších směrech. Tento výsadek bude mít široké použití při dobývání nebo ničení důležitých objektů, jako jsou velitelská stanoviště, polní sklady jaderné munice, důležitých objektů připravených k ničení, zabezpečovat východy z jaderných polí apod.

Výsadek bude nejvýhodněji určovat v síle motostřelecké nebo výsadkové roty, zesílené 1–2 ženijními družstvy vybavených trhavinami, minohledáčkou, vytyčovacími páskami, minovými bodci, lanem s kotvičkou apod. Rota bude muset dostat zvýšenou dávku střeliva, ručních granátů, zadýmovacích a maskovacích prostředků. Účelné bude rotě přidělit generátor místního rušení a oznámit frekvenční rozsah nepřátelských stanic pracujících na stanovišti roznětu. Požadovaná hlediska na odřad zneškodňování stanovišť roznětu budou: vysoká pohyblivost, značná palebná síla, technická a materiální vybavenost.

Do prostoru stanoviště roznětu může proniknout

- pomocí vrtulníků (nebo dopravně výsadkových letounů), což bude nejrychlejší způsob,

- na obrněných transportérech, v tankách, všechny ostatní jednotky, hlavně průzkumné orgány a čelní prvky předsunutých odřadů,

- výjimečně pěšky, zejména při boji v horském terénu, zvláště při použití odcházečích odřadů.

Jednotka po vysazení v blízkosti stanoviště roznětu a po shromáždění bude organizovat průzkum k upřesnění rozmístění stanoviště roznětu, jeho ochrany a získá podklady k rozhodnutí o způsobu jeho zničení.

Před zahájením akce vhodně umístí a zapne generátor místního rušení, aby zabránila roznětovým hlídkám nepřítele použít rádiového signálu k případnému

odpálení jaderných min. Kabely vedoucí k stanovišti stačí přeseknout.

K přepadu je nutné najít vhodné mezery mezi jednotkou ochrany, případně vytvořit průchody v zátarasech. K přepadu se určuje část jednotky. Tato se musí snažit skrytě se co nejlépe přiblížit a ráznou ztečí zničit jednotlivé roznětové hlídky. K zajištění činnosti této jednotky se vyčleňuje několik zajišťovacích skupin. Při přepadu je účelné vzít zajatce a zmocnit se spojovací techniky nepřítele.

Palebný přepad dalekonosného dělostřelectva můžeme použít na stanoviště roznětu, která budou v dostřelu. Palbu dělostřelectva musí řídit velitel průzkumného orgánu z místa, odkud může dobře stanoviště roznětu pozorovat. Tento způsob ničení použijeme tehdy, plní-li průzkumná jednotka velmi důležitý úkol a tato činnost by jí příliš vážala, nebo bude-li slabší než stanoviště roznětu. Údělostřelectva mohou tento úkol plnit vyčleněné pohotovostní baterie. Stanoviště roznětu budeme ničit úderem letectva tehdy, budeme-li jeho rozmístění v terénu přesně znát. Nejúčelnější bude použít stíhací bombardovací letectvo, a to palubní zbraň, rakety a bomby v síle 1–2 rojů. K navedení stíhacího bombardovacího letectva může přispět průzkumná jednotka tím, že se jí podaří umístit v prostoru stanoviště roznětu rádiový maják k navedení letounů.

Jaderným úderem budeme stanoviště roznětu ničit, hrozí-li bezprostřední odpálení jaderných min, kdy vlastní vojska vnikla již do jaderného minového zátarasu a nepřítel vyčkává, aby pozdějším odpálením jaderných min dosáhl většího ničivého účinku. Přitom nemusíme znát přesně místo stanoviště roznětu, neboť velký dosah ničivých faktorů jaderného úderu, zvláště tlakové vlny, vyřadí stanoviště roznětu na značné ploše terénu. Nevýhodou bude vyřazení pouze jednoho stanoviště roznětu, neboť lze předpokládat, že stanoviště roznětu budou tak daleko od sebe, aby jeden jaderný úder nevyřadil více stanovišť roznětu.

Činnost štábu svazku a útvaru při organizaci a řízení zneškodňování stanovišť roznětu

Zneškodňování stanovišť roznětu bude organizovat a řídit štáb svazku. K ničení bude určovat jednotlivé útvary, podle jejich organizace, výzbroje a materiálního vybavení.

Štáb armády bude informovat svazky o získaných zprávách o stanovištích roz-

nětu, zvláště v operační hloubce, usměrňovat vlastní SHPz k ničení těchto stanovišť a ukládat úkoly svazkům k ničení stanovišť roznětu v taktické a bližší operační hloubce a zabezpečovat svazky při plnění těchto úkolů. Bude se (dalekonosným dělostřelectvem, letectvem a pro-

Štáb svazku připraví veliteli vyhodnocení možností nepřítele v použití jaderných min, rozmístění stanovišť roznětu a zpracuje návrh na potřebná opatření. Dále zabezpečí plnění rozhodnutí velitele svazku.

Přípravy podkladů se zúčastní náčelník operačního oddělení, náčelník zpravodajského oddělení, ženijní náčelník, chemický náčelník, případně další funkcionáři. Náčelník zpravodajského oddělení upřesní rozmístění a rozsah jaderných zátarasů, jakož i pravděpodobná stanoviště roznětu, polních skladů jaderné munice, činnost speciálních jednotek pro kladení jaderných min, co je třeba v tomto směru upřesnit a požadavky na síly a prostředky a úkoly průzkumu. Ženijní náčelník bude mít za úkol vyhodnotit prostory a druh použití jaderných zátarasů, jakož i pravděpodobná místa jejich roznětu. Chemický náčelník se vyjádří k otázkám radioaktivního zamoření terénu a předpokládané dávce osob v případě výbuchu jaderných zátarasů. Náčelník operačního oddělení vzhledem k názorům uvedených náčelníků vyhodnotí nejvýhodnější směry postupu útvarů a jednotek, navrhne směry pro vytvoření pásem sníženého nebezpečí, navrhne vhodné uspořádání bojové sestavy a upřesní způsob přesunu a využití pásem sníženého nebezpečí útvarů a jednotkami druhého sledu, navrhne počet vyčleněných odřadů pro zneškodňování jaderných min, případně způsob použití výsadku k ničení stanovišť roznětu, jeho sílu a prostředky.

Náčelník štábu podle nutnosti upřesní spojení, součinnost a materiální zabezpečení, jakož i způsob proniknutí jednotek určených k ničení jaderných min a stanovišť roznětu do nepřátelské sestavy. Podle rozhodnutí velitele svazku mohou být odeslány požadavky na velitelství armády k účasti letectva, vrtulníků,

dalekonosného dělostřelectva nebo jiných prostředků k ničení stanovišť roznětu.

Při použití výsadku k ničení stanovišť roznětu náčelník operačního oddělení v součinnosti s náčelníkem zpravodajského oddělení, ženijním náčelníkem a náčelníkem spojení vypracuje nařízení k zneškodnění stanovišť roznětu a doručí je vykonavatelům.

Toto nařízení může obsahovat:

- rozmístění stanovišť roznětu a jejich charakteristiku,

- úkol, složení jednotky (jednotek), výchozí prostor k nasednutí, způsob proniknutí do sestavy nepřítele, činnost po splnění úkolu,

- úkoly dělostřelectva a letectva k zabezpečení jeho činnosti,

- signály a způsob spojení,

- pohotovost k plnění úkolu,

- lhůty a způsob podávání hlášení.

Toto nařízení může být součástí i jiného nařízení.

Jednotliví náčelníci musí potom věnovat pozornost kontrole připravenosti vševojskové i speciálních jednotek. Vyžádání, příprava vrtulníků (letounů) a příprava jednotek pro vysazení je známá, proto ji nebudu popisovat.

Velitel útvaru po obdržení nařízení k přípravě výsadku vyčlení jednotku v potřebné síle a vydá pokyny pro její přípravu a materiální zabezpečení. Zároveň pověří důstojníka štábu, který celou dobu bude dohlížet a pomáhat řešit přípravu jednotky až do odletu k plnění úkolu.

Při zneškodňování stanovišť roznětu přijímá štáb svazku hlášení od výsadku, předsunutého odřadu, nebo od průzkumných orgánů a podle jejich požadavku buď podporuje nebo zabezpečuje jejich činnost, anebo podle hlášení průzkumných orgánů vyžaduje zásah dalekonosného dělostřelectva nebo letectva k zničení stanovišť roznětu.